

Pokyny KR FAČR k hodnocení výkonu rozhodčích

Delegát Fotbalové asociace České republiky (dále jen „DFA“) by měl postupovat dle následujících instrukcí a aplikovat hodnotící kritéria schválená KR FAČR.

Účelem hodnocení rozhodčích je:

- a) Posouzení výkonu rozhodčích
- b) Zajištění odpovídajícího jednotného uplatňování Pravidel fotbalu
- c) Provedení ústního vyhodnocení výkonu rozhodčích bezprostředně po utkání
- d) Analýza případných nedostatků a doporučení, jak je v budoucnu eliminovat

Účelem Zprávy DFA je:

- a) Dosažení sjednocení hodnocení rozhodčích vyjádřeného „známkou“ dle níže uvedené stupnice
- b) Vyjádření výkonu rozhodčích „známkou“ zahrnující jejich individuální podíl na jejich celkovém vystoupení
- c) Použití předepsaného formuláře a pokynů KR FAČR k hodnocení výkonu rozhodčích
- d) Popis výkonu rozhodčích s uvedením jednotlivých klíčových, kritických situací, které byly v souvislosti s utkáním řešeny (jak negativních, tak i pozitivních)
- e) Poskytnutí důvěryhodné a odpovídající informace KR FAČR o výkonu rozhodčích a jejich chování a vystupování v průběhu celé akce prostřednictvím „Zprávy DFA“
- f) Poskytnutí informací o incidentech, které mohou být předmětem jednání příslušných komisí FAČR, řídicímu orgánu soutěže prostřednictvím „Zprávy DFA“

Obecná charakteristika hodnocení rozhodčích

DFA by měl v souvislosti s výkonem své funkce:

- a) Vyhodnotit způsob řízení utkání vzhledem k jeho charakteru
- b) Vystihnout proaktivní nebo preventivní klíčové body a rozhodnutí s vlivem na průběh utkání
- c) Vystihnout reakci na případnou změnu charakteru utkání
- d) Zvážit okolnosti případných klíčových rozhodnutí

Stupnice známek pro rozhodčí, asistenty rozhodčího a čtvrtého rozhodčího:

9.0 - 10	Vynikající výkon.
8.5 – 8.9	Velmi dobrý výkon. Správná důležitá rozhodnutí v obtížném utkání.
8.3 – 8.4	Dobrý, očekávaný výkon.
8.2	Dobrý výkon s určitým prostorem pro zlepšení.
8.0 – 8.1	Dobrý výkon s větším prostorem pro zlepšení.
7.9*	Jedná hrubá chyba, jinak hodnocení 8.3 a více.
7.8*	Jedna hrubá chyba, jinak hodnocení 8.0 – 8.2.
7.5 – 7.7	Uspokojivý výkon. Podstatné body pro zlepšení, výkon pod očekáváním.
7.0 – 7.4	Neuspokojivý výkon. Jedna hrubá chyba nebo dvě a více hrubých chyb.
6.0 – 6.9	Neakceptovatelný výkon.

*doplnit do druhého okna známku, která by odpovídala výkonu bez hrubé chyby

Popis výchozího hodnocení:

- 9.0 – 10 se uděluje za vynikající, bezchybný výkon v těžkém utkání, kdy rozhodčí musel řešit řadu kritických situací
- 8.5 – 8.9 se uděluje za velmi dobrý výkon v obtížném utkání, kdy rozhodčí musel řešit více kritických situací
- 8.3 – 8.4 se uděluje za dobrý, očekávaný výkon v normálním utkání
- 8.2 se uděluje za dobrý výkon, ale rozhodčí udělal menší počet chyb, které sice neovlivnily negativně průběh utkání, ale je tam prostor ke zlepšení
- 8.0 – 8.1 se uděluje za dobrý výkon, ale rozhodčí udělal vyšší počet chyb, které sice neovlivnily negativně průběh utkání, ale výkon rozhodčího plně neodpovídá požadované kvalitě na jeho úrovni a je tam větší prostor ke zlepšení
- 7.9 se uděluje za dobrý výkon (případně velmi dobrý výkon) na úrovni hodnocení 8.3 a výše, nicméně se rozhodčí dopustil jedné hrubé chyby
- 7.8 se uděluje za dobrý výkon na úrovni hodnocení 8.0 – 8.2, nicméně se rozhodčí dopustil jedné hrubé chyby
- 7.5 – 7.7 se uděluje za uspokojivý výkon, kdy se rozhodčí dopustil většího množství chyb (některých často opakovaně), které měly negativní vliv na průběh utkání, i když neudělal hrubou chybu.
- 7.0 – 7.4 se uděluje v utkání, ve kterém rozhodčí, bez ohledu na celkový výkon, udělal více než jednu hrubou chybu nebo udělal jednu hrubou chybu a větší množství dalších chyb s negativním vlivem na utkání
- 6.0 – 6.9 se uděluje v utkání, ve kterém rozhodčí udělal minimálně tři hrubé chyby a jeho celkový výkon neodpovídá kvalitě řízení utkání na požadované úrovni

Hodnocení musí odpovídat reálným situacím a průběhu hodnoceného utkání s přesným popisem klíčových herních situací v boxech pod komentářem (s uvedením minuty), na základě kterých DFA dospěl k výslednému hodnocení.

Poznámky ke stupnici známek pro rozhodčí:

Za hrubou chybu se považuje např.:

- uznání neregulární branky nebo neuznání regulární branky
- nevyloučení nebo neoprávněné vyloučení hráče
- nenařízení nebo neoprávněné nařízení pokutového kopu
- neudělení druhého OT/ŽK témuž hráči
- jiné vážné pochybení v aplikaci Pravidel fotbalu a souvisejících norem, které má vliv na průběh a regulérnost utkání (např. udělení 2ŽK bez následného vyloučení, nedodržení doby hry apod.)

Dále:

- Znamka musí být vždy snížena o 0.1, jestliže rozhodčí neudělí ŽK nebo udělí ŽK neoprávněně
- Klíčové a kritické herní situace, ať už, dle názoru DFA, správně nebo nesprávně vyřešené, musí DFA zmínit a rozebrat během pozápasového hodnocení a pak je musí detailně popsat ve „Zprávě DFA“, včetně pořízení DVD klipu z oficiálního video záznamu
- Jestliže rozhodčí udělá hrubou chybu a **následně** (tzn. s určitým časovým odstupem), např. na základě intervence asistentů nebo čtvrtého rozhodčího, své rozhodnutí změni, je to stále považováno za hrubou chybu
- Jestliže rozhodčí udělá hrubou chybu, ale své rozhodnutí **bezprostředně** poté změni, např. na základě intervence asistentů nebo čtvrtého rozhodčího, nepovažuje se to za hrubou chybu
- Jestliže má být udělena známka vyšší než 8.4, musí R vyřešit správně kritickou, důležitou situaci. Tzn., že se jedná o těžké rozhodnutí. Avšak ne každé vyloučení nebo nařízení pokutového kopu je důvodem ke zvýšení známky (např. jedná-li se o tzv. „očekávané“ rozhodnutí)

Stupeň obtížnosti utkání - posuzuje se pro každého rozhodčího (R, AR, 4R) zvlášť

Stupeň obtížnosti je zahrnut do individuálního hodnocení. DFA musí uvést stupeň obtížnosti do hodnocení rozhodčích.

V rámci poskytnutých informací o průběhu utkání, musí DFA určit stupeň obtížnosti ve Zprávě DFA v příslušné kolonce. Je potřeba zmínit důležité okolnosti výkonu rozhodčího a uvést čas (minutu), kdy k situaci či situacím došlo.

Stupeň obtížnosti zahrnuje počet kritických a těžkých rozhodnutí a podíl rozhodčích na jejich řešení.

Stupeň obtížnosti nezahrnuje ztížené klimatické podmínky, stav hrací plochy apod.

Stupně obtížnosti:

Normální: normální utkání s minimem kritických situací

Obtížné: utkání s více kritickými situacemi

Těžké: utkání s řadou kritických situací

Při hodnocení je potřeba věnovat zvýšenou pozornost zejména:

- Přestupkům uvnitř a v blízkosti pokutového území
- Simulování (snaze oklamat R) zejména v blízkosti či uvnitř pokutového území
- Zmaření zjevné brankové možnosti
- Zabránění v dosažení branky
- Surové hře
- Hrubému nesportovnímu chování
- Projevům nespokojenosti a protestování
- Masové konfrontaci mezi hráči
- Udělení druhé ŽK
- Rozhodnutím o těsných ofsajdových situacích (zejména AR)
- Týmovému řešení situací a podílu jednotlivých rozhodčích (R, AR, 4R) na finálním rozhodnutí

Hodnocení výkonu asistentů:

Je velmi důležité věnovat zvláštní pozornost asistentům rozhodčího. Výše uvedené základní aspekty hodnocení se týkají rozhodčího, stejně jako asistentů či čtvrtého rozhodčího (v materiálu je uváděn většinou pouze pojem „rozhodčí“).

Rozhodnutí asistentů o ofsajdových situacích jsou často rozhodující pro gólové příležitosti (situace) a jejich rozhodnutí, ať už správná či nesprávná, mohou vnést nervozitu mezi hráče a funkcionáře mužstev. Výkon asistentů a jejich kvalita je tedy zásadním prvkem pro celkový výkon rozhodčích jako týmu.

Z tohoto důvodu je potřeba věnovat zvýšenou pozornost spolupráci celého týmu, tzn. rozhodčího, asistentů rozhodčího a čtvrtého rozhodčího.

Doporučení KR FAČR pro správný postup při vyplňování Zprávy DFA:

níže uvedené body hodnocení rozhodčích nejsou a ani nemohou být vyčerpávající, přesto by měly pomoci DFA identifikovat a rozlišit jednotlivé aspekty výkonu rozhodčího, asistentů a čtvrtého rozhodčího.

Rozhodčí:

1) Aplikace a interpretace Pravidel fotbalu:

- Důsledné a konzistentní trestání přestupků (kopnutí soupeře, podražení soupeře, skákání na soupeře, vrážení do soupeře, udeření soupeře, strčení do soupeře, nedovolené zastavení soupeře)
- Schopnost rozlišit mezi záměrem získat míč nebo zastavit soupeře
- Trestání surové hry
- Schopnost vnímat skryté přestupky (např. držení za dres apod.)
- Reakce na použití loktů v soubojích
- Trestání simulování (snaha o oklamání rozhodčího)
- Trestání zdržování při navázání hry
- Trestání projevů nespokojenosti a protestování
- Správná interpretace zmaření zjevné brankové možnosti
- Správná interpretace zmaření slibně se rozvíjející akce
- Schopnost rozlišovat neúmyslnou a úmyslnou hru rukou
- Schopnost rozlišovat mezi přímým a nepřímým volným kopem
- Dodržování předepsané vzdálenosti, určování předepsané vzdálenosti zejména v blízkosti pokutového území
- Kontrola znovunavázání hry (kop od branky, kop z rohu, vhazování míče, zahájení hry)
- Správnost procedury při střídání hráčů
- Správnost procedury při ošetřování hráčů na hrací ploše
- Účelné používání výhody ve hře
- Schopnost reagovat stylem řízení na změnu charakteru utkání
- Reakce na neobvyklé (tj. neočekávané) situace a schopnost je řešit
- Vnímání taktických prvků ve hře mužstev
- Rychlost, srozumitelnost a hodnověrnost rozhodnutí
- Dbaní na rychlost znovuzahájení hry
- Efektivnost signalizace
- Efektivnost a vhodnost používání píšťalky

2) Disciplinární opatření, zvládání hráčů a funkcionářů mužstev:

- Konzistentní a předvídatelné používání osobních trestů
- OT za zmaření slibně se rozvíjející akce
- OT za zmaření zjevné brankové možnosti
- OT za nesportovní chování (např. zdržování znovuzahájení hry, zakopnutí míče, držení soupeře bez snahy hrát míčem, neuposlechnutí pokynu R apod.)
- OT za surovou hru
- OT za HNCH
- OT za zmaření zjevné brankové možnosti při nařízení pokutového kopu
- Řešení taktických přestupků
- Procedura udělování OT

- Používání gest směrem k hráčům po rozhodnutí
- Omezení diskuse s hráči na nezbytně dlouhou dobu
- Reakce na ostrou kritiku rozhodčího
- Opatření proti nevhodné gestikulaci, odmítavému mávání rukou, ironickému tleskání apod.
- Opatření proti nesportovnímu chování vůči asistentům či čtvrtému rozhodčímu
- Preventivní opatření před zahráváním kopu z rohu, volných kopů v blízkosti PÚ apod.
- Preventivní opatření proti funkcionářům družstev, náhradníkům apod.

3) Fyzická kondice a poziční postavení:

- Styl běhu
- Používání běhu pozpátku
- Rychlost, dynamika
- Vytrvalost
- Diagonální pohyb
- Schopnost reakce na rychlý protiútok
- Výběr místa tak, aby rozhodčí nepřekážel ve hře
- Používání prodloužené diagonály
- Vhodnost pozice v pokutovém území, když je míč ve hře
- Poziční postavení při standardních situacích
- Flexibilita pozičního postavení při standardních situacích
- Schopnost předvídat vývoj herní situace
- Účelnost pohybu

4) Spolupráce s asistenty a čtvrtým rozhodčím:

- Reakce na signalizaci asistentů
- Oční kontakt s asistenty (přestože je použito komunikační zařízení)
- Správné sdílení pravomoci (řešení situace podle toho, kde došlo k přestupku)
- Reakce na signalizaci asistentů, aniž by bylo nutné přerušit hru
- Protichůdná rozhodnutí s asistenty (kop od branky, kop z rohu, vhazování míče, přestupky apod.)
- Vhodné používání diskrétních signálů
- Reakce a komunikace při přestupcích za zády rozhodčího
- Reakce a komunikace při chybném rozhodnutí rozhodčího (OT pro nesprávného hráče, neudělení ČK po předchozí ZŽK apod.)
- Reakce rozhodčího na projevy nesportovního chování vůči asistentům nebo čtvrtému rozhodčímu (podpora kolegů)
- Schopnost (odvaha) rozhodčího převzít zodpovědnost za řešení situace zjevně nesprávně řešené AR (např. ofsajdové situace), nebo 4R

5) Komentář k výkonu, osobnost rozhodčího a doporučení:

- Respekt, akceptování a pochopení rozhodnutí rozhodčího a asistentů (hráči, funkcionáři mužstev)
- Přirozená autorita
- Rozhodnost
- Rezolutnost, ráznost, kuráž,
- Schopnost čelit tlaku prostředí (hráči, funkcionáři mužstev, diváci apod.)
- Důslednost, přestože kritika je nevyhnutelná (schopnost udělat nepopulární opatření)
- Sebevědomí, sebejistota
- Klid, předvídatelnost, nenápadnost

6 a 7) Asistenti rozhodčího:

- Správnost rozhodnutí při ofsajdových situacích
- Rozlišení mezi ofsajdem a ofsajdovou pozicí (trpělivost – „wait and see“)
- Správnost rozhodnutí, když míč opustil hrací plochu (kop od branky, kop z rohu, vhazování)
- Správnost používání předepsaných signálů v souladu s PF
- Spolupráce s R (signály při dosažení branky, nařízení PK apod.)
- Signalizace přestupků v bezprostřední blízkosti asistenta
- Signalizace přestupků v pokutovém území (lepší přehled o situaci než rozhodčí)
- Pozornost a signalizace přestupků za zády rozhodčího
- Pozornost a správnost rozhodnutí při přestupcích na hranici pokutového území
- Nepřekračování pravomocí při spolupráci s rozhodčím
- Pomoc rozhodčímu při dodržování předepsané vzdálenosti
- Pomoc a podpora rozhodčího při těsných situacích na brankové čáře mezi brankovými tyčemi (dosažení – nedosažení branky)
- Poziční postavení (důsledné dodržování linie s předposledním bránícím hráčem)
- Pohyb (rychlost, boční pohyb, „dobíhání“ situací apod.)
- Vstup na hrací plochu při konfliktních situacích
- Vhodná intervence při zjevně chybném rozhodnutí rozhodčího
- Oční kontakt s rozhodčím (přestože je použito komunikační zařízení)
- Vhodnost a správnost používání diskrétních signálů
- Management rozcvičování hráčů (počet, výstroj, dodržování vymezeného prostoru, kontrola chování apod.)
- Odvaha, kuráž, rozhodnost, koncentrace

8) Čtvrtý rozhodčí:

- Plnění administrativních povinností před, v průběhu a po utkání
- Procedura při střídání hráčů

- Intervence při zjevně chybném rozhodnutí rozhodčího (např. OT pro nesprávného hráče, neudělení ČK po předchozí ZŽK apod.)
- Intervence při přestupcích mimo zorné pole rozhodčího a asistenta
- Kontrola chování náhradníků a funkcionářů mužstev
- Vhodná reakce na jednání trenérů v technické zóně
- Kontrola vstupů na hrací plochu (oprávněné osoby při ošetření hráče, obsluha nosítek
- Návrat ošetřeného hráče na hrací plochu (spolupráce s rozhodčím)
- Management rozcvičování hráčů (počet, výstroj, dodržování vymezeného prostoru, kontrola chování apod.)
- Kontrola pohybu a chování nezúčastněných osob v prostoru hřiště

9) Ostatní:

- a) Střelci branek
- b) STK
- c) Vyjádření k námitce, příp. mimořádné události

Komentář ke Zprávě DFA:

Nová Zpráva DFA je koncipována tak, aby odpovídala v maximální možné míře konceptu zpráv UEFA.

Informace od DFA pro KR FAČR o výkonu rozhodčích by měla být na základě nového konceptu vyčerpávající, respektive by měla obsahovat nejdůležitější aspekty výkonu rozhodčích.

Z tohoto důvodu je Zpráva DFA rozdělena do několika částí.

Delegát by měl vždy dodržet strukturu Zprávy DFA, tzn. uvádět popisy k jednotlivým situacím a postupům rozhodčích ve správných rubrikách (např. disciplinární opatření a udělené, popř. neudělené OT v rubrice 2 apod.)

Strana 1 je vyhrazena základním údajům o utkání, mužstvech, rozhodčích a delegátech atd., a DFA taktéž na této straně vyplní v předepsané kolonce výslednou známku svého hodnocení.

Strana 2 a strana 3 dává prostor pro hodnocení rozhodčího a je rozdělena do pěti oblastí. Pod číslem 1 DFA popisuje výkon rozhodčího týkající se aplikace a interpretace Pravidel fotbalu. Jako vodítko mohou DFA použít něco z oblastí uvedených v tomto dokumentu. Vyskytne-li se v utkání důležitá herní situace (např. správně nařízený PK, nesprávně nařízený PK, správně nenařízený PK, správně neuznané dosažení branky apod.), DFA to zmíní v komentáři a podrobně situaci popíše v připravených kolonkách pod základním komentářem (v takovém případě by měl zároveň připravit pro KR FAČR DVD klip).

V rubrice označené číslem 2 se DFA věnuje disciplinárním opatřením rozhodčího a tzv. managementu hráčů a funkcionářů mužstev. Opět lze jako vodítko použít cokoli z oblasti týkající se disciplinárních opatření z tohoto dokumentu. V rubrice se uvádí počet udělených OT (např. ŽK 2/2; 2ŽK+ČK 0/1; ČK 1/0). Speciální situace (např. vyloučení, vykázání funkcionáře družstva atd.) musí být vždy popsáno v připravené kolonce pod základním komentářem a DFA připraví k popisované situaci DVD klip.

V rubrice označené číslem 3 se DFA věnuje fyzické kondici a pozičnímu postavení rozhodčího. Tato rubrika je specifická tím, že jsou tam připravena políčka pro zaškrtování. Tato políčka DFA zakřížkuje a v případě, že použije křížek pod znaménkem „+“ nebo pod znaménkem „-“, tzn., že zaznamenal klady nebo zápory v této oblasti výkonu rozhodčího, popíše výstižně, proč dospěl k tomuto hodnocení.

V rubrice označené číslem 4 DFA popisuje spolupráci rozhodčího s asistenty a čtvrtým rozhodčím. V případě vzniklé speciální situace, DFA tuto popíše v rámci komentáře.

V rubrice označené číslem 5 DFA shrne výkon rozhodčího a zmíní také eventuální doporučení daná rozhodčímu během pozápasového ústního hodnocení a případně doporučení KR FAČR týkající se rozhodčího.

Strana 4 je vyhrazena pro hodnocení asistenta rozhodčího 1. DFA zakřížkuje políčka stejně jako při hodnocení pohybu a pozičního postavení rozhodčího. V komentáři popíše výkon asistenta a případné speciální herní situace opět popíše v kolonkách pod základním komentářem.

Strana 5 je vyhrazena hodnocení asistenta rozhodčího 2 a DFA postupuje stejně jako v případě AR1.

Strana 6 je vyhrazena pro komentář hodnocení 4. rozhodčího.

Dále na straně 6 v rubrice 9 uvede DFA střelce branek a informace týkající se STK (např. činnost pořadatelské služby, hlasatele, vybavení hřiště a kabin apod.). Je-li k utkání delegován TD, DFA pouze poukáže na zprávu TD.

Jak je uvedeno výše, disciplinární provinění hráčů, náhradníků a funkcionářů mužstev jsou uvedena a popsána na **straně 2 v rubrice 2** (Disciplinární opatření, zvládání hráčů a funkcionářů mužstev) Zprávy DFA. V případě námitky kapitána **DFA námitku doslovně uvede v rubrice 9 a ve stejné rubrice se k námitce vyjádří.**

Tuto rubriku použije i v jiných případech, tzn. k popisu případných mimořádných událostí, které nejsou popsány na předchozích stranách Zprávy DFA.

V případě nedostatku místa připojí DFA ke Zprávě DFA přílohu, příp. přílohy.

DFA nepíše své hodnocení (tj. slovní vyjádření známky) do Zápisu o utkání! Po skončení utkání DFA pouze provede tzv. pozápasové hodnocení, během kterého by DFA měl:

- Dát rozhodčímu, asistentům, případně 4. rozhodčímu, příležitost ke stručnému zhodnocení jejich výkonu
- Při svém hodnocení nejdříve zmínit pozitivní aspekty výkonu
- Rozebrat klíčová rozhodnutí a kritické situace
- V případě chybného rozhodnutí analyzovat příčiny a navrhnout možná řešení
- Dát doporučení ke zlepšení nebo k eliminaci možných chyb

Všechny důležité body a aspekty výkonu, diskutované s rozhodčím, asistenty, případně 4. rozhodčím během pozápasového hodnocení, musí být zmíněny ve Zprávě delegáta FAČR.

DFA v žádném případě rozhodčímu, asistentům, případně 4. rozhodčímu, nesděljuje výslednou známku svého hodnocení.

Připravil:

ML, MT

Poznámka:

Tato verze pokynů KR FAČR je platná od jarní části soutěžního ročníku 2014/2015.